

LA CÚRIA DEL PARIATGE

L'origen de la institució se situa en el pacte firmat pel rei Sanç de Mallorca i el bisbe de Barcelona el 1323, en relació amb els dominis feudals d'aquest darrer a Mallorca. El pariatge és bàsicament un conveni per al repartiment de la jurisdicció i dels drets econòmics. En aquest cas l'acord afectava l'anomenada baronia d'Andratx, porció que va correspondre al bisbe de Barcelona després del repartiment posterior a la conquesta i que abastava els actuals termes municipals d'Andratx, Calvià, Estellencs, Puigpunyent i Marratxí, a més d'altres territoris dispersos i nombrosos immobles a la ciutat.

Com que el Pariatge establia el govern i l'administració compartits entre el rei i el bisbe de Barcelona, s'havien de nomenar conjuntament els batles de cada vila, i havien d'alternar cada any els del rei i els del bisbe. La Cúria, formada pel batle, el jutge, l'advocat fiscal i l'escrivà, es va desenvolupar també sota el signe de la paritat quant a les qüestions fiscals i judicials —civils i criminals—, encara que el rei, com a senyor eminent, es reservava les apel·lacions en darrera instància en els processos civils i en els casos criminals més greus, així com la capacitat de commutar penes de mort, mutilació o desterrament.

La Cúria del Pariatge es va mantenir fins que va ser abolida durant el procés constitucional de 1812. La seva documentació, escassa, es troba actualment dispersa, ja que l'Arxiu Municipal d'Andratx, on es conservava, va sofrir dos incendis en el segle XIX. A l'Arxiu del Regne de Mallorca es conserven les sèries de caràcter notarial amb un total de 132 volums, distribuïts en *Llibres d'actes* i *Llibres de Capbrevacions*, referits a la ciutat i a les viles que comprenien el Pariatge.